

tiszatáj

70. ÉVFOLYAM

KORTÁRS SPANYOL MOZAIK

Barangolás
a kortárs spanyol irodalom
világában

SZÉPPRÓZA
FILMES ADAPTÁCIÓK
SZÍNHÁZ

Csikós Zsuzsanna
Katona Eszter
Lénárt András
tanulmányai

Antonio Muñoz Molina
prózája

Bartusz-Dobosi László
Fekete J. József
Gajdó Ágnes
Handó Péter
Kovács Krisztina
Ócsai Éva
kritikái

TISZATÁJ 2016/3

”

3

2016. március

Tartalom

LXX. évfolyam, 3. szám / 2016. március

Kortárs spanyol mozaik

Barangolás a kortárs spanyol irodalom világában (Széppróza, filmes adaptációk, színház)	3
CSIKÓS ZSUZSANNA A kortárs spanyol regény (Rövid fejlődéstörténet Pascual Duarte halálától a Beleszerelmesedésekig)	5
ANTONIO MUÑOZ MOLINA A megszállott; Az árnyékember (fordították: Nyári Erzsébet–Csikós Zsuzsanna)	23
Spanyol regények és elbeszéléskötetek magyar nyelven 1939-től napjainkig (Összeállította: Csikós Zsuzsanna)	34
Magyar nyelvű cikkek, tanulmányok, könyvkritikák (Összeállította: Csikós Zsuzsanna).....	38
LÉNÁRT ANDRÁS Polgárháború utáni spanyol regények filmadaptációi ...	42
KATONA ESZTER Vázlat a XX. századi spanyol színház történetéhez	53
KATONA ESZTER Művészi szabadság – hatalmi önkény (Buero Vallejo – Goya, Mayorga – Bulgakov)	87

mérlegen

FEKETE J. JÓZSEF Irodalom és nemzeti közösség (Elek Tibor: Irodalom és nemzeti közösség. Válogatott és új esszék [1984–2014])	99
KOVÁCS KRISZTINA A jégkorszak bejövetele (Beszédes István: Magrittesziget – Posztdramatikus versek)	101
GAJDÓ ÁGNES Úton a teljesség meghódítása felé (Pál József: Nézőpontok. Tanulmányok a 20. századi magyar irodalomról, tudományról és művelődéspolitikáról)	104

HANDÓ PÉTER	Megvilágítva (Szafián Zsuzsanna: Erről nem beszélünk – Hírvivő magyar lány a Bánságból) 107
BARTUSZ-DOBOSI LÁSZLÓ	„Bezár a világ?” (Bertók László: Ott mi van?) 110
ÓCSAI ÉVA	Kelet-európai hanyatlástörténet (Mileta Prodanović: Kert Velencében) 113
ILLUSZTRÁCIÓK	JUAN GRIS: <i>Violon et Guitare</i> (1913) című alkotásának részlete a címlapon, összeállítás kortárs spanyol könyvborítók, film- és színházi plakátokból a 4., 41., 106. oldalon és a belső borítón.

A spanyol összeállítás vendégszerkesztői *Csikós Zsuzsanna* és *Katona Eszter* voltak.

Barangolás a kortárs spanyol irodalom világában

SZÉPPRÓZA, FILMES ADAPTÁCIÓK, SZÍNHÁZ

1989–1990, tehát a rendszerváltás óta egyre több kortárs spanyol szerző munkája jelenik meg magyar nyelven (bibliográfiai összeállításunkban csaknem nyolcvan regény és néhány antológia szerepel), és szinte nem telik el év, hogy a Budapesti Könyvfesztiválon ne lennének jelen hazájukban már elismertnek számító ibériai írók. Egyetlen példaként itt és most csak Jorge Semprún nevét említjük, aki a 2006-os rendezvény díszvendége volt. Ugyanakkor az utóbbi hetven év spanyol irodalmának fejlődéstörténete szinte teljesen ismeretlen a magyar olvasó számára. A 2002-ben kiadásra került *A spanyol irodalom rövid története* című kötetben olvasható átfogó ismertető az egyetlen, amely megjelent a téma kapcsán.¹

Összeállításunk, amelynek szerzői a Szegedi Tudományegyetem Hispanisztika Tanszékének munkatársai, a mai spanyol irodalom világába kalauzolja el az olvasót az 1939-ben véget érő polgárháború utáni időktől kezdve napjainkig. E korszak első felének irodalmi fejlődését nagymértékben meghatározta az 1975-ig tartó Franco-rezsim a maga szigorú ideológiai szabályrendszerével és cenzúrájával. A demokratikus átmenet (1975 után), majd a demokrácia kiteljesedése pedig a sokszínűséget, különböző nemzedékek és irányzatok, köztük az emigrációból hazatért szerzők együttélését hozta magával és mind a mai napig ez a fajta heterogeneitás és sokszínűség jellemzi a spanyol irodalmat.

Az alábbiakban olvasható négy tanulmány közül Csikós Zsuzsanna a polgárháború utáni spanyol szépprózáról ad összefoglaló történeti áttekintést. A két novella (a fordítás Csikós Zsuzsanna és Nyári Erzsébet közös munkája) napjaink egyik legnépszerűbb írójának, Antonio Muñoz Molinának az alkotása. A számos rangos irodalmi díjjal kitüntetett írótól magyar nyelven idáig egy regény – *Tél Lisszabonban* – és egy elbeszélés – *Egy másik élet* – jelent meg.² Az itt olvasható *Az árnyékember* és *A megszállott* szerkezetében és témájában egymáshoz nagyon hasonló, látszólag mások kitalált életére fókuszáló, de valójában a főszereplők saját szerencsétlen sorsát elmesélő narráció. A spanyol szépprózáról szóló összeállítást egy bibliográfiai gyűjtés zárja egyrészt a magyar nyelven is olvasható kortárs spanyol regényekről és elbeszéléskötetokről, valamint az egyes szerzőkről és műveikről magyar nyelven megjelent írásokról (Csikós Zsuzsanna). Ez annyiban újdonság, hogy ilyen komplex katalógus még nem készült a téma kapcsán.

Lénárt András írása a korszak spanyol filmgyártását mutatja be az akkoriban született regények filmes adaptációinak tükrében.

¹ Carlos Alvar-José-Carlos Mainer-Rosa Navarro: *A spanyol irodalom rövid története* (ford. Mester Yvonne és Pávai Patak Márta), Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002.

² Antonio Muñoz Molina: *Tél Lisszabonban* (ford. Mester Yvonne), Budapest, Ulpius-ház, 2003.
Antonio Muñoz Molina: *“Egy másik élet”* (ford. Imrei Andrea), *Huszedik századi spanyol novellák*, Budapest, Noran, 2011.

Katona Eszter két tanulmánya közül az első a XX. századi spanyol színház fejlődését követi nyomon, a második pedig két kortárs, bár más-más nemzedékhez tartozó drámaíró, Buero Vallejo és Juan Mayorga egy-egy darabjáról (*Alszik az értelem* illetve *Szerelmeslevelek Sztálinhoz*) közöl komparatív elemzést a mindenkori diktatúrák természete kapcsán.

A blokk címében szereplő „barangolások” szó arra utal, hogy az igen gazdag mai spanyol irodalomnak csupán egy-egy szegmense kerül bemutatásra a teljesség igénye nélkül. Talán kissé önkényesnek tűnhetnek a választott témák, de követik a tanulmányok íróinak főbb kutatási területeit. Ez a tény magyarázza azt is, hogy sem a költészet, sem pedig a spanyolországi nem spanyol nyelvű, ám a magyar olvasók körében is egyre népszerűbb és ismertebb katalán, baszk, gallego irodalmak – olyan szerzők munkáira gondolunk többek között, mint Jaume Cabré, Llorenç Villalonga, Quim Monzó vagy Bernardo Atxaga – nem kaptak helyet ebben az összeállításban. Reméljük, hogy a közeljövőben a mostani szerzőknél jóval kompetensebb személyek tollából erre is sor kerül.

Spanyol regények és elbeszéléskötetek magyar nyelven 1939-től napjainkig

Amat, Nuria: *A kokainkirálynő* (ford. Pávai Patak Márta)

(*Reina de América*, 2002)

Leányfalu, Patak Könyvek, 2006

Ayala, Francisco: *Rút halál* (ford. Imrei Andrea)

(*Muertes de perro*, 1958)

Budapest, L'Harmattan, 2010

Carrasco, Jesús: *Kegyetlen idő* (ford. Dobos Éva)

(*Intemperie*, 2013)

Budapest, Magvető, 2013

Cela, Camilo José: *Pascual Duarte családja* (ford. Scholz László)

(*La familia de Pascual Duarte*, 1942)

Budapest, Európa, 1976

Cela, Camilo José: *Méhkas* (ford. Szalay Sándor)

(*La colmena*, 1951)

Budapest, Európa, 1960

Budapest, Metropolis, 2011

Cela, Camilo José: *Szélmalom* (ford. Benyhe János)

(*El molino de viento y otros cuentos*, 1956)

Budapest, Európa, 1956

Cela, Camilo José: *Az archidoniai bájdorong pártalan és dicsőséges hőstette* (ford. Szőnyi Ferenc)

(*La insólita y gloriosa hazaña del cipote de Archidona*, 1977)

Budapest, Európa, 1991

Cercas, Javier: *Szalamiszi katonák* (ford. Körösi Ivett)

(*Soldados de Salamina*, 2001)

Budapest, Európa, 2013.

Cercas, Javier: *A határ törvényei* (ford. Pál Ferenc)

(*Las leyes de la frontera*, 2012)

Budapest, Európa, 2015.

Delibes, Miguel: *A patkányok* (ford. Pávai Patak Márta)

(*Las ratas*, 1962)

Leányfalu, Patak könyvek, 2008

Díez, Luis Mateo: *Az Élet Vize* (ford. Pávai Patak Márta)

(*La Fuente de la Edad*, 1986)

Budapest, Ulpius-ház, 2003

Dueñas, María: *Öltések közt az idő* (ford. Cserhádi Éva)

(*El tiempo entre costuras*, 2009)

Budapest, Gabo, 2012

Dueñas, María: *Elfelejtett misszió* (ford. Cserhádi Éva)

(*Misión olvido*, 2012)

Budapest, Gabo, 2014

Etxebarria, Lucía: *Szerelem, kíváncsiság, prozac és kétségek* (ford. Mester Yvonne)

(*Amor, curiosidad, prozac y dudas*, 1997)

Budapest, Európa, 2004

Falcones, Ildefonso: *A tenger katedrálisa* (ford. Cserhádi Éva)

(*La Catedral del Mar*, 2006)

Budapest, Kiss József Könyvkiadó, 2007

Falcones, Ildefonso: *Fátima keze* (ford. Cserhádi Éva)

(*La mano de Fátima*, 2009)

Budapest, Kiss József Könyvkiadó, 2011

Fernández Santos, Jesús: *Kívül a falon* (ford. Pávai Patak Márta)

(*Extramuros*, 1978)

Leányfalu, Patak Könyvek, 2013

Ferrero, Jesús

A bukott angyalok (ford. Pávai Patak Márta)

(*Ángeles del abismo*, 2005)

Leányfalu, Patak Könyvek, 2006

Gala, Antonio: *Török szenvedély* (ford. Mester Yvonne)

(*Pasión turca*, 1993)

Budapest, Ulpius-ház, 2004

Grandes, Almudena: *Lulú korszakai* (ford. Nagy József)

(*Las edades de Lulú*, 1989)

Budapest, Maecenas, 1994

- Grandes, Almudena: *Kártyavárak* (ford. Vajdics Anikó)
(*Castillos de cartón*, 2004)
Budapest, Geopen, 2006
- Grandes, Almudena: *Megdermedt szív* (ford. Cserhádi Éva)
(*El corazón helado*, 2007)
Budapest, Scolar, 2013.
- Gómez-Jurado, Juan: *Júdás a Vatikánban* (ford. Székely Ervin)
(*Espía de Dios*, 2006)
Budapest, Kelly, 2006
- Goytisolo, Juan: *Hordalék* (ford. Lengyel Péter)
(*La resaca*, 1958)
Budapest, Európa, 1962
- Goytisolo, Juan: *Szigeti krónika* (ford. Benyhe János)
(*La isla*, 1961)
Budapest, Európa, 1964
- Goytisolo, Juan: *Személyleírás* (ford. Hargitay György)
(*Señas de identidad*, 1966)
Budapest, Kossuth, 1969
- Laforet, Carmen: *Semmi* (ford. Pávai Patak Márta)
(*Nada*, 1944)
Leányfalu, Patak könyvek, 2006
- Ledesma, Francisco González: *Szomszédom a halál* (ford. Latorre Ágnes)
(*Una novela de barrio*, 2007)
Budapest, Kossuth, 2014.
- Leante, Luis: *Ó, mennyire szeretlek!* (ford. Dornbach Mária)
(*Mira si yo te querré*, 2007)
Budapest, Ulpius-ház, 2010
- Lindo, Elvira: *Csak egy szóval mondd* (ford. Imrei Andrea)
(*Una palabra tuya*, 2005)
Budapest, Noran, 2010
- Llamazares, Julio: *Sárga eső* (ford. Pávai Patak Márta)
(*La lluvia amarilla*, 1988)
Budapest, Európa, 2000
- Llamazares, Julio: *Farkasok ideje* (ford. Pávai Patak Márta)
(*Luna de lobos*, 1985)
Budapest, Ulpius-ház, 2004
- Maldonado, Salvador: *A cuencai gyilkosság* (ford. Szőnyi Ferenc)
(*El crimen de Cuenca*, 1979)
Budapest, Magvető, 1983
- Marías, Javier: *A szívem fehér* (ford. Mester Yvonne)
(*Corazón tan blanco*, 1992)
Budapest, Európa, 1998
- Marías, Javier: *Farkasvilág* (ford. Benyhe János)
(*Los dominios del lobo*, 1970)
Budapest, Magyar Könyvklub, 2000
- Marías, Javier: *Holnap a csatában gondolj rám* (ford. Pávai Patak Márta)
(*Mañana en la batalla piensa en mí*, 1994)
Budapest, Európa, 2000
- Marías, Javier: *Amikor halandó voltam* (ford. Kutasy Mercédesz)
(*Cuando fui mortal*, 1996)
Budapest, Európa, 2008
- Marías, Javier: *Beleszerelmesedések* (ford. Mester Yvonne)
(*Los enamoramientos*, 2011)
Budapest, Libri, 2012
- Marsé, Juan: *Gyilkfarkak* (ford. Dobos Éva)
(*Rabos de lagartija*, 2000)
Budapest, Európa, 2005
- Marsé, Juan: *Utolsó délutánok Teresával* (ford. Dobos Éva)
(*Últimas tardes con Teresa*, 1966)
Budapest, Európa, 2008
- Marsé, Juan: *Szerelmes dalok a Lolita klubban* (ford. Dobos Éva)
(*Canciones de amor en Lolita's club*, 2005)
Budapest, Európa, 2009
- Martínez de Pisón, Ignacio: *Mellékutakon* (ford. Pávai Patak Márta)
(*Carreteras secundarias*, 1996)
Leányfalu, Patak könyvek, 2013
- Mendoza, Eduardo: *A csodák városa* (ford. Tomcsányi Zsuzsanna)
(*La ciudad de los prodigios*, 1986)
Budapest, Európa, 2003

- Mendoza, Eduardo: *Pomponius Flatus különös utazása* (ford. Pál Ferenc)
(*El asombroso viaje de Pomponio Flato*, 2008)
Budapest, Európa, 2011
- Millás, Juan José: *A szekrényjáró* (ford. Csuday Csaba)
(*Ella imagina y otras obsesiones de Vicente Hologado*, 1994)
Budapest, Magyar Könyvklub, 2002
- Muñoz Molina, Antonio: *Tél Lisszabonban* (ford. Mester Yvonne)
(*El invierno en Lisboa*, 1987)
Budapest, Ulpius-ház, 2003
- Navarro, Julia: *A Szent Lepel titkos szövetsége* (ford. Cserhádi Éva)
(*La hermandad de la Sábana Santa*, 2004)
Budapest, Kiss József Könyvkiadó, 2006
- Navarro, Julia: *Ártatlanok vére* (ford. Mester Yvonne)
(*La sangre de los inocentes*, 2007)
Budapest, Kiss József Könyvkiadó, 2012
- Navarro, Julia: *Amélia titka* (ford. Varga Gábor)
(*Dime quién soy*, 2010)
Budapest, Kiss József Könyvkiadó, 2012
- Navarro, Julia: *Az agyagbiblia* (ford. Bakucz Dóra)
(*La Biblia de barro*, 2005)
Budapest, Kiss József Könyvkiadó, 2009
- Palma, Félix, J.: *Az idő térképe* (ford. Latorre Ágnes)
(*El mapa del tiempo*, 2008)
Budapest, Európa, 2011.
- Pérez-Reverte, Arturo: *A flamand tábla rejtélye* (ford. Dobos Éva)
(*La tabla de Flandes*, 1990)
Budapest, Helikon, 1996
- Pérez-Reverte, Arturo: *A vívómester* (ford. Szilágyi Mihály)
(*El maestro de esgrima*, 1988)
Budapest, Európa, 2003
- Pérez-Reverte, Arturo: *A Dél királynője* (ford. Latorre Ágnes)
(*La Reina del Sur*, 2002)
Budapest, Ulpius-ház, 2004
- Pérez-Reverte, Arturo: *A Dumas klub* (ford. Dornbach Mária)
(*El club Dumas*, 1993)
Budapest, Ulpius-ház, 2005
- Pérez-Reverte, Arturo: *Dobpergés Sevilleában* (ford. Latorre Ágnes)
(*La piel del tambor*, 1995)
Budapest, Ulpius-ház, 2006
- Pérez-Reverte, Arturo: *Alatriste kapitány kalandjai* (ford. Bart Dániel)
(*Las aventuras del capitán Alatriste*, 1996)
Budapest, Ulpius-ház, 2007
- Pinilla, Ramiro: *Vak hangyák* (ford. Tomcsányi Zsuzsanna)
(*Las ciegas hormigas*, 1960)
Budapest: Európa, 1984
- Posadas, Carmen: *Meghívás gyilkosságra* (ford. Dobos Éva)
(*Invitación a un asesinato*, 2010)
Budapest, Kossuth, 2014
- Rico, Eugenia: *Szomorú szeretők* (ford. Pávai Patak Márta)
(*Los amantes tristes*, 2000)
Budapest, Ulpius-ház, 2001
- Rico, Eugenia: *Fehér halál* (ford. Pávai Patak Márta)
(*La muerte blanca*, 2002)
Budapest, Ulpius-ház, 2004
- Rojas, Carlos: *Az Elesettek Völgye* (ford. Pál Ferenc)
(*El Valle de los Caídos*, 1978)
Budapest, Magvető, 1984
- Sánchez, Clara: *A láthatatlanok* (ford. Dornbach Mária)
(*Lo que esconde tu nombre*, 2010)
Budapest, Park Kiadó, 2012
- Sánchez Ferlosio, Rafael: *A Jarama* (ford. Pávai Patak Márta)
(*El Jarama*, 1955)
Leányfalu, Patak könyvek, 2007
- Semprún, Jorge: *Ramón Mercader második halála* (ford. Szabolcs Katalin)
(*La segunda muerte de Ramón Mercader*, 1969)
Budapest, Európa, 1990
(a magyar fordítás a francia változat alapján készült)

- Semprún, Jorge: *A nagy utazás* (ford. Réz Pál)
(*El largo viaje*, 1963)
Budapest, Európa, 2006
(a magyar fordítás a francia változat alapján készült)
- Semprún, Jorge: *Húsz év, egy nap* (ford. Pál Ferenc)
(*Veinte años y un día*, 2003)
Budapest, Európa, 2006
- Sender, Ramón J.: *Rekviem egy spanyol paraszttért*
(ford. Huszágh Nándor)
(*Réquiem por un campesino español*, 1960)
Budapest, Európa, 1983
- Tomeo, Javier: *Szerelmes szörnyeteg* (ford. Mester Yvonne)
(*Amado monstruo*, 1985)
Budapest, JAK-Jelenkor Kiadó, 1995
- Tomeo, Javier: *Gyilkosság az Orient moziban* (ford. Mester Yvonne)
(*El crimen del cine Oriente*, 1995)
Budapest, Fiesta, 1999
- Tusquets, Esther: *Szerelmi pasziánsz* (ford. Gajdos Zsuzsanna)
(*El amor es un juego solitario*, 1979)
Budapest, Magvető, 1991
- Vázquez Montalbán, Manuel: *Déltengerek* (ford. Patkós Judit)
(*Los mares del Sur*, 1979)
Budapest, Zrínyi, 1982
- Vázquez Montalbán, Manuel: *A menedzser magányossága* (ford. Patkós Judit)
(*La soledad del manager*, 1977)
Budapest, Zrínyi, 1987
- Vila-Matas, Enrique: *Bartleby és társai* (ford. Pávai Patak Márta)
(*Bartleby y compañía*, 2000)
Budapest, Geopen, 2008
- Vila-Matas, Enrique: *Dublinszk* (ford. Imrei Andrea)
(*Dublinsca*, 2011)
Budapest, Magvető, 2014
- Zafón, Carlos Ruiz: *A szél árnyéka* (ford. Vajdics Anikó)
(*La sombra del viento*, 2001)
Budapest, Palatinus, 2005
- Zafón, Carlos Ruiz: *Angyali játszma* (ford. Latorre Ágnes)
(*El juego del ángel*, 2008)
Budapest, Ulpius-ház, 2008
- Zafón, Carlos Ruiz: *A mennyország fogságában*
(ford. Latorre Ágnes)
(*El prisionero del cielo*, 2011)
Budapest, Ulpius-ház, 2012
- Zarraluki, Pedro: *Újrakezdés* (ford. Módos Andrea)
(*Un encargo difícil*, 2005)
Debrecen, Aquila, 2006
- ANTOLÓGIÁK
A narancs a tél gyümölcse. Modern spanyol elbeszélések (vál. Patkós Judit, szerk. Scholz László)
Budapest, Nagyvilág, 2001
- XX. századi spanyol novellák* (vál. Imrei Andrea és Latorre Ágnes, szerk. Imrei Andrea)
Budapest, Noran, 2011
- (Összeállította: Csikós Zsuzsanna)

Magyar nyelvű cikkek, tanulmányok, könyvkritikák

ÁLTALÁNOS

Báder Petra: „Hogyan készült? XX. századi spanyol novellák. Interjú Imrei Andreával”
http://www.prae.hu/prae/lazarilloetc.php?menu_id=115&aid=184&type=2

Báder Petra: „XX. századi spanyol novellák”
http://www.prae.hu/prae/lazarilloetc.php?menu_id=115&aid=183&type=2

Alvar, Carlos-Mainer, José Carlos-Navarro, Rosa: *A spanyol irodalom rövid története*, Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002.

Kiss Tamás Zoltán: „A P vs C a 20. század középső szakaszának (1936–1975) spanyol irodalmában”, *A perifériáról a centrum. Világirodalmi áramlás a 20. század középső évtizedeitől* 1. kötet, Pécs, 2003.
<http://periferia.btk.pte.hu/old/periferia/ktz.htm>

Kovácsy Tibor: „Sors-társak. Három spanyol regény”, *Magyar Narancs*, 2008/3. szám, január 17.

Pávai Patak Márta: „Kortárs spanyol regényeink”, *Élet és Irodalom*, 2006/16. szám, április 21.

M. Nagy Miklós: „Deszenzitizált halál”, *Élet és Irodalom*, 2001/14. szám, április 6.

Zelei Dávid: „Élet Cervantes után” *Élet és Irodalom*, 2011/28. szám, július 15.
 „Jobb-e a hispán a skandinávnál? Interjú Dornbach Máriaival a Spanyol-krimi sorozatról”
http://www.prae.hu/prae/lazarilloetc.php?aid=294&menu_id=115&type=2

EGYES SZERZŐKRŐL

Nuria Amat
 Bényei Tamás: „Ex libris. Nuria Amat: A kokainkirálynő”, *Élet és Irodalom*, 2007/4. szám, január 26.

Pávai Patak Márta: „A kokainkirálynő - Nuria Amat (1950)”
<http://elofolyoirat.blogspot.hu/2008/12/kokainkiraly-nuria-amat-1950.html>

Francisco Ayala

Zelei Dávid: „A diktátor és a kutyák”
http://www.prae.hu/prae/lazarilloetc.php?menu_id=115&aid=81&type=2

Javier Cercas

Benczi Boglárka: „Egy maréknyi morál”, *Élet és Irodalom*, 2014/15. szám, április 11.

Gyürky Katalin: „Zsigeri fikciók (Roberto Bolaño Vad nyomzók és Javier Cercas Szalamiszi katonák című kötetéről)”, *Irodalmi Szemle* 2014. január
<http://www.irodalmiszemle.bici.sk/lapszamok/2014/2014-január/1896-gyuerky-katalin-zsigeri-fikciok-roborto-bolano-vad-nyomozok-es-javier-cercas-szalamiszi-katonak-cim-koeteterl>

Petróczi Éva: „Spanyol világsiker – „magyar nyitánnyal”. Javier Cercas: Szalamiszi katonák”, *Nagyvilág*, 2014/59, 343–345.

Zelei Dávid: „Egy hős lehetősége”, *Élet és Irodalom*, 2014/15. szám, április 11.

Miguel Delibes

Bényei Tamás: „Ex libris. Miguel Delibes: A patkányok”, *Élet és Irodalom*, 2009/7. szám, február 13.

Végh Dániel: „Spanyol recept válságos időkre: eletes patkánysült. Miguel Delibes: A patkányok”,
<http://www.prae.hu/index.php?route=article/article&aid=1888>

Rafael Sánchez Ferlosio

Bényei Tamás: „Ilyen az élet”, *Élet és Irodalom*, 2008/6. szám, február 8.

Rabár Zsuzsa: „Rafael Sánchez Ferlosio: A Jarama”
http://patakonyvek.hu/konyveink/ferlosio/ferlosio_jarama_rabar_reci.html

Jesús Ferrero

Bényei Tamás: „Ex libris. Jesús Ferrero: A bukott angyalok”, *Élet és Irodalom*, 2007/4. szám, január 26.

Antonio Gala

M. Nagy Miklós: „Ex libris. Antonio Gala: Török szenvedély”, *Élet és Irodalom*, 2005/20. szám, május 20.

Juan Goytisolo

Csuday Csaba: „Új kísértet Európa felett. (Juan Goytisolo: Makbara)”, *Nagyvilág*, 1982/6. szám, 294–295.

Marék Dénes: „Juan Goytisolo: Szigeti krónika és más írások”, *Alföld*, 1965/7. szám, 79–80.

Pál Ferenc: „Juan Goytisolo birodalma”, *Nagyvilág*, 1990/2. szám, 173.

Luis Goytisolo

Csuday Csaba: „Luis Goytisolo és az Antagonía”, *Nagyvilág*, 1987/1, 35.

Almudena Grandes

Gyürky Katalin: „Ex libris. Almudena Grandes: Megdermedt szív”, *Élet és Irodalom*, 2014/12. szám, március 21.

Szolcsányi Ákos: „A rendhagyás. Almudena Grandes: Kártyavárak”

http://www.prae.hu/prae/lazarilloetc.php?menu_id=115&aid=40&type=2

Carmen Laforet

Bényei Tamás: „Ex libris. Carmen Laforet: A semmi”, *Élet és Irodalom*, 2007/4. szám, január 26.

Bezeczky Gábor: Carmen Laforet: A semmi című könyvéről

http://patakkonyvek.hu/konyveink/laforet/laforet_carmen_a_semmi_bezeczky.html

Mester Yvonne: „Egy nő a kollektív frusztráció peremén”, *Élet és Irodalom*, 2006/36. szám, szeptember 8.

Pávai Patak Márta, „Az élet peremvidékén” Carmen Laforet (1921–2004)”, *Irodalmi Centrifuga*, 2008. november 13.

<http://elofolyoirat.blogspot.hu/2008/11/vilgrnk-carmen-laforet.html>

Elvira Lindo

Zelei Dávid: „Nem gyerek-, nem lányregény”

http://www.prae.hu/prae/lazarilloetc.php?menu_id=115&aid=104&type=2

Julio Llamazares

Kálmán Emese: „Az emlékezés hagyománya (Julio Llamazares: Sárga eső)”, *Nagyvilág*, 2000/8. szám, 670.

M. Nagy Miklós: „Ex libris. Julio Llamazares: Farkasok ideje”, *Élet és Irodalom*, 2005/20. szám, május 20.

Javier Marías

Éles Árpád: „Mindenki kényszerít mindenkit”, *Élet és Irodalom*, 2013/4. szám, január 25.

Kő Zoltán: „Ki akar írni sikeres regényt? (Javier Marías: Holnap a csatában gondolj rám)”, *Magyar Narancs*, 2000/50. szám, december 14.

M. Nagy Miklós: „Melodramák smirglipapíron.”

Élet és Irodalom, 2001/38. szám, szeptember 21.

Mester Yvonne: „Javier Marías regényéről”, *Nagyvilág*, 1997/7–10. szám, 437–439.

„Röviden, valószínű – Javier Marías: Amikor halandó voltam”, *Magyar Narancs*, 2008/17. szám, április 24.

Szalai Zsuzsanna: „A középszerűség diszkrét bája. Javier Marías: Amikor halandó voltam”, *Három évforduló-három generáció?* Budapest, Palimpszeszt, 2008.

http://www.prae.hu/prae/lazarillo.php?menu_id=112&jid=6&year=2008

Tönkö Vera: „Ex libris. Javier Marías: Amikor halandó voltam”, *Élet és Irodalom*, 2008/48. szám, november 28.

Zelei Dávid, „Hát most merre?”, *Élet és Irodalom*, 2013/4, január 25.

Juan Marsé

Bényei Tamás: „A betolakodó”, *Élet és Irodalom*, 2008/46. szám, november 14.

Bistey András: „Egy különös szerelem története (Juan Marsé: Szerelmi dalok a Lolita Klubban)”, *Ezredvég*, 2006/10. szám, 124–125.

„Hangok a szurdokban”, *Élet és Irodalom*, 2005/26. szám, július 1.

„Kijózanító szerelmi történet. Juan Marsé: Utolsó délutánok Teresával”

<http://www.litera.hu/hirek/kijozanito-szerelmi-tortenet>

Klempáné Faix Dóra: „A spanyol polgárháború gyermekei Juan Marsé műveinek tükrében”, *Ezredvég*, 2007/17. szám, 61–70.

M. Nagy Miklós: „Ex libris. Juan Marsé: Gyökerek”, *Élet és Irodalom*, 2005/20. szám, május 20.

Carmen Martín Gaité
Pávai Patak Márta: Világjárónők 2.: Carmen Martín Gaité
<http://elofolyoirat.blogspot.hu/2008/11/vilgrnk-2-carmen-martn-gaite.html>

Luis Martín-Santos
Kovács Pál, „Luis Martín-Santos a fordító. Thomas Mann tra(nsz)dukciója a *Tiempo de silencio* című regényben”, *A szöveg visszája. A spanyol nyelvű irodalmak és a fordítás*. Budapest, Palimpszeszt, 2009,

Ignacio Martínez de Pisón
Zelei Dávid: „Hát most merre?”, *Élet és Irodalom*, 2013/4. szám, január 25.

Ana María Matute
Pávai Patak Márta: „Halott gyermekek anyja-Ana María Matute”, *Irodalmi Centrifuga*, 2009/január 6.
<http://elofolyoirat.blogspot.hu/2009/01/halott-gyermekek-anyja.html>

Luis Mateo Díez
Bényei Tamás: „A csonkák branca”, *Élet és Irodalom*, 2004/29. szám, július 16.

Scholz László: „Budapesti beszélgetés Luis Mateo Díez-szel”, *Nagyvilág*, 2001/4, 637–641.

Eduardo Mendoza
Báder Petra: „Mendoza újabb regénye magyarul”, http://www.prae.hu/prae/lazarilloetc.php?aid=181&menu_id=115&type=2

Kovács Edit: „Eduardo Mendoza: A csodák városa”, *Szépirodalmi figyelő*, 2003/4. szám, 85–86.

Pávai Patak Márta: „Eduardo Mendoza regényrészlete elé”, *Nagyvilág*, 1991/9. szám, 1276.

Scholz László: „Eduardo Mendoza a könyvfesztiválon”, *Nagyvilág*, 2001/9.

Juan José Millás
Bazsányi Sándor: „Ex libris. Juan José Millás: A szekrényjáró”, *Élet és Irodalom*, 2002/48. szám, november 29.

Antonio Muñoz Molina
Klempáné Faix Dóra: „Antonio Muñoz Molina különleges detektívregényei”, *Mediterrán Világ*, 2009/10. szám, 43–50.

Félix J. Palma
Veres Miklós: „Futó vagy bástya. Félix J. Palma: Az idő térképe”
http://www.prae.hu/prae/lazarilloetc.php?aid=314&menu_id=115&type=2

„Azt akartam, hogy ne tűnjön sci-finek” - beszélgetés Félix J. Palma spanyol íróval”
<http://www.origo.hu/kotvefuzve/blog/20110416-azt-akartam-hogy-ne-tunjon-scifinek-beszeltetes-felix-j.html>

„Félix J. Palma: Az idő térképe”, *HVG*, 2011/29. szám, 38–39.

Pávai Patak Márta: „Félix J. Palma: Posztmodern kalandregény” (interjú az íróval)
<http://www.litera.hu/hirek/felix-j-palma-posztmodern-kalandregeny>

Arturo Pérez-Reverte
Demény Péter: „A legutolsó úriember” *Élet és Irodalom*, 2003/46. szám, november 14.

Dornbach Mária: „Keresd a könyvet! Scherlock Holmes és D’Artagnan színre lép”, *Mediterrán Világ*, 2009/10. szám, 50–56.

Eugenia Rico
M. Nagy Miklós: „Platón és a képregény”, *Élet és Irodalom*, 2001/18. szám, május 4.

M. Nagy Miklós: „Ex libris. Eugenia Rico: Fehér halál”, *Élet és Irodalom*, 2005/20. szám, május 20.

Clara Sánchez
Harsányi Iván: „Életre – halálra (Clara Sánchez: Láthatatlanok)”, *Ezredvég*, 2012/3. szám, 131–133.

Zelei Dávid: „Holocaust light, nyaraláshoz”
http://www.prae.hu/prae/lazarilloetc.php?menu_id=115&aid=237&type=2

Jorge Semprún
Kiss Csilla: „Meghalt Jorge Semprún”, *Élet és Irodalom*, 2011/24. szám, június 17.
Klempáné Faix Dóra: „Budapest Nagydíj 2006: Jorge Semprún”, *Könyvhét*, 2006/ 10. szám, 154–155.

Mester Yvonne: „Ex libris. Jorge Semprún: A nagy utazás”, *Élet és Irodalom*, 2006/17. szám, április 28.

Mester Yvonne: „Ex libris. Jorge Semprún: Húsz év, egy nap”, *Élet és Irodalom*, 2006/17. szám, április 28.

Manuel Vázquez Montalbán

Csikós Zsuzsanna: „Bevezető gondolatok a kortárs spanyol bűnügyi regényhez. Manuel Vázquez Montalbán és a Pepe Carvalho sorozat”, *Mediterrán Világ*, 2009/10. szám, 31–43.

Lénárt András: „Manuel Vázquez Montalbán: Franco démonjai”, *Klio*, 2008/3. szám, 111.

Enrique Vila-Matas

Csuhai István: „Nem ír a nevem”, *Élet és Irodalom*, 2009/15. szám, április 10.

Dömötör Andrea: „Elvégre az a normális, ha az ember olvas”

http://www.prae.hu/prae/lazarilloetc.php?menu_id=115&aid=44&type=2

Csuhai István: „A Gutenberg-Google-járat”, *Élet és Irodalom*, 2014/19. szám, május 9.

Takács Ferenc: „Talán Dublinnak igaza van”, *Mozgó Világ*, 2015/5. szám, 115–119.

Carlos Ruiz Zafón

Bárány Tibor: „A Mennycsászár léptei”, *Élet és Irodalom*, 2008/49. szám, december 5.

Bényei Tamás: „Ex libris. Carlos Ruiz Zafón: Angyali játszma”, *Élet és Irodalom*, 2009/7. szám, február 13.

Pál Kata: „Carlos Ruiz Zafón: A szél árnyéka”

<http://www.litera.hu/hirek/carlos-ruiz-zafon-a-szel-arnyeka>

(Összeállította: Csikós Zsuzsanna)

